

FLORENCI PLA I ROCA: UN BOSCATER DE TOTA LA VIDA

22 de gener de 2014

En Florenci Pla i Roca vingué al mon a Can Miquel de Gaserans el 21 d'abril de 1938 a les dues de la tarda, fill de l'Aleix Pla i Bruguera i la Carme Roca i Placis. Ja trobà aquí una germana, la Consol, i més tard arribaren la Montserrat i en Narcís. Per aquelles èpoques els infants naixien a sota d'una roca d'aquestes tant grosses que es veuen al cim del Montseny i la llevadora de Breda, la Sra. Aluja, el portà fins aquí amb el seu cabàs. Com que era temps de guerra no pogué ser batejat fins al 23 d'abril de 1939, per mossèn Àngel Palomer.

Fou criat a la serra de Sequer, una carena de masos habitats per famílies de pagesos i pageses motivats per l'honradesa, laboriosos i lleials al treball, lliurats amb afany a les penúries de la terra i del bosc, que tot i la pobresa extrema deixada per la guerra, empitjorada per la intervenció estatal de les seves collites, amb llur esforç suprem pogueren completar sempre tots els àpats de cada dia. La seva infància transcorregué condicionada per les estretones de la postguerra i des de ben petit, emparat i empès pels seus pares, començà a fer les senzilles feines a les que podia arribar, com també feia la seva germana Consol, seguint el costum de pagès a transmetre als infants, de generació en generació, la necessitat d'ajudar a casa i d'aprendre a treballar. Les feines que li encomanaven eren les que li permetien la seva edat d'infantesa, però algunes ja tenien afectació en la gestió del mas: Espellonar, tirar les vaques, engegar els porcs, iniciació a cavar, etc...

Fou una època en que la vida de pagès era sempre una repetició de les mateixes coses. A l'estiu, els temps que feia un sol que matava i les cigales cantaven per tot arreu, de més feina, havia de fer el que podia per ajudar a casa aprofitant les vacances de l'escola. Al cru de l'hivern, de dies curts i gèlids, quan sortia de l'escola, al camp es repetien monòtonament els capvespres de fredor. Flotaven en l'aire els fums sutjosos de les xemeneies veïnes. Al bosc els focs marcaven els punts dels carboners. Pel vol del mas no se sentia res. Regnava el silenci total, la quietud tant sols era trencada pels bels melangiosos de les ovelles del ramat de Can Ramió, el camí era xop de mullena i de cagallons de xai escampats per tota l'amplada. De tant en tant la botzina d'un tren omplia l'infinit, assenyalant que s'acostava al Pas de l'Estrada. La vista es perdia curiosa sobre les muntanyes de dalt i de baix, escodrinyant el seu misteriós blau fosc, amb l'horitzó com a límit de la terra. Ben entrada l'obscuritat i el fred del vespre, es recreava a l'escon descansant amb el confort de la vora del foc i l'escalf familiar.

Simultaniejava el treball amb les tasques de l'escola. Cursà els estudis de primera ensenyança a l'escola de Gaserans, amb els mestres Sr. Soler i Sr. Domènec, fins als 14 anys, estudis dedicats a aprendre de llegir, escriure i comptar, les necessitats bàsiques per fer de pagès. No hi havia més. En les seves estones d'entreteniment s'esbargia amb jocs ancestrals, emprant amb tota la il·lusió els joguets humils i casolans al seu abast. Consistien en confeccionar amb les seves pròpies mans flabiols de canya verda i violins de canyoca de blat de moro, per fer-los tocar sons musicals. Pilotejar amb una pilota de draps ben premsats que no volia botar. Construir i fer petar un petador. Fer punteria amb el tira perdigons disparant pedretes. Feia molins de vent. Feia rutllar el cèrcol. Feia adormir la baldufa. Pescant barbs i llisses a la riera amb les mans. De més gran jugava a bales amb patacons amb els amics. Jugava a botxa. Caçava i engabiava ocells vius. Parava ballestes per agafar ocells i conills de bosc per menjar. Jugava a pujar als arbres fent cancaneta amb algun amic, etc... A l'escola, a la mitja hora de *recreo*, podia practicar jocs més col·lectius com jugar a pilota. Jugar a *cotarroja*. Simulació de caceres escampant-se pel bosc amb els companys fent de conills, gossos i caçadors, fins un dia que el mestre es va cansar d'esperar que tornessin entrar a classe.

En Florenci ja de jovenet fou un noi molt alt, el més alt de la colla, d'un castany pàl·lid, de físic molt prim, espontani, de caràcter animat. Fou escolà de mossèn Julià Pascual durant 8 anys, en companyia d'en Joan de Can Draper que havia nascut l'endemà de néixer ell. La mort d'accident d'en Joan al 1959 amb 21 anys, el gran amic de la seva joventut, l'afligí molt. Els primers anys de joventut la diversió dels dies de festa fou l'assistència al ball de la Sala

d'Hostalric que organitzava en *Pep Duran*, amb el seu conjunt *Sibonej*, tardes i nits de ballades i saraus inoblidables que el convertiren en un entusiasta del ball per a tota la vida. Era un dels principals engrescadors de la colla de jovent del veïnat, més de 20 joves entre els grups de nois i noies, caminant una hora d'anada i una de tornada en caravana pel caminet del terraplè de la via del tren.

Seguint els passos d'en *Joan de Can Palet* i en *Josep de Perxistor*, va entrar a formar part del grup de l'associació Amics de Gaserans, una comissió que s'anà eixamplant fins a aconseguir recobrar les velles festes que es perdien i que, des d'aleshores, ha vetllat per mantenir, actualitzar i, a poc a poc ampliar, les celebracions del poble, participant igualment en esdeveniments importants d'abast municipal. La gran dedicació que durant tants anys invertí aquella generació d'homes i dones a tota mena d'esdeveniments lúdics l'ha convertit en el fonament d'una tradició associativa, transmetent als fills i nets el seu entusiasme i assegurant-ne la continuïtat.

En el moment d'escriure aquestes ratlles en Florenci te 75 anys. És un home alt, ha deixat de primejar i tira a cepat, fins i tot presenta una mica de panxeta, ben entrat en la maduresa de la vida humana ens proposem conèixer puntualment les seves activitats en el bosc. En Florenci passarà els primers anys de joventut fent de pagès a casa seva, Can Miquel, que fou la casa on va néixer. D'aquí en marxarà als 17 anys, al 1955, per anar amb la seva família a la veïna casa de Can Ramió, un mas més gran que oferia majors expectatives de progrés i on seguiran fent de pagès, amb alguna campanya a bosc els hiverns junt al seu pare, picant amb la destrat grossa i serrant amb el xerrac, un a cada cap. El seu pare era valent i treballador, coneixedor de tota la vida dels treballs de la terra i del bosc. Es casà el dia 14 d'octubre de 1963, als 25 anys, amb la Carme Bruguera i Rodrigo de Can Mateu de Massanes. Seran pares de l'Aleix i en Joaquim. A partir d'ara, cada vegada més emprenedor, començarà a agafar campanyes a bosc pel seu compte, acompanyat del seu pare, fins a convertir-les en el medi de vida propi. Durant 4 anys aprofita els estius per anar de pesador amb la màquina de batre *Batlle* d'en Pere de Cal Rumbu, que treballava a tant el quilo, una feina de confiança i molt esforçada. Pesava amb una bàscula portàtil de plataforma i en tres dies, en una sola era, pels seus braços i van passar 22.000 quilos de grana de cereal.

L'any 1972 marxa de Can Ramió amb la seva família i es trasllada a viure, en una casa d'obra nova, a Can Sidro Pla, un mas de la seva propietat avui anomenat també Can Pla. Continuarà tancant tractes econòmics amb els comerciants, acordats a preu fet o a jornal, a partir dels quals s'ocuparà de fer la feina. La primera campanya l'havia fet a l'arbreda de pollancre de Ca l'Esmolet després d'arribar a un acord amb el *Sastre* de Riells. Aquí començà a emprar el primer xerrac mecànic, una motoserra *Clinton* molt pesant, de les primeres, més de 20 quilos que cansaven molt, però que permetia un gran avanç en el rendiment de la feina. Fins arribar a la jubilació l'any 2003, en Florenci porta emprades més d'una desena de motoserres, cada vegada més lleugeres. Tractarà amb molts comerciants de fustes i llenyes.

La colla d'en *Florencio* es desplaçaven cap al bosc de bon matí tots plegats, de 4 a 6 bosquerols, els primers temps en una furgoneta Citroën 2 cavalls i més tard en un Land Rover. Els seus components havien arribat a ser fins a 9 i aleshores feien dues colles treballant en llocs diferents, amb en Florenci i els seu germà *Ciset* de caps de colla. Se'n duïen el cabàs amb l'esmorzar, el dinar i les begudes. Arribant al tros feien foc i al costat hi deixaven el feto muntat, amb el cabàs dels ingredients de menjar i beure, les pedres de molar, mantes, abrigoalls etc.. Aquí s'hi reuniran de tant en tant, a ple esforç, més o menys cada hora, a fer beguda i esmolar les eines, així com a l'hora dels àpats en els que pararan taula a terra enllà. Havien agafat campanyes als boscos de les muntanyes de dalt i de baix, des de Sant Hilari fins a la costa, als plans de pollancre i plàtans de tots els pobles del voltant, apropant-se a Girona i a Granollers. Degut a la relació amb els negociants ha treballat en altres comarques més allunyades, arribant fins i tot a terres de Lleida. Els treballs del bosc tenen molts perills, tant aparents com amagats, requereixen molta perícia i en el transcurs de tants anys en Florenci només, en un únic accident, es trencà el peu a causa del moviment inesperat d'un tronc.

Les fustes de pi, de pollancre, plàtans, verns i oms, les serraven a les mateixes mides, tant el tauló com la llata a 2 m. i 40 cm. Els troncs de fins a 10 cm. d'ample eren zeros, de 10 fins a 20 cm. era llata i d'aquí amunt era tauló. Del tauló de pollancre en feien embalatges i la llata anava destinada a enllatar els sostres de les cases. El tauló de pi era per fabricar caixes d'embalatges i de la resta se'n feia pasta de paper. El plàtan marxava a València per fabricar mobles, així com l'om, menys abundant. La fusta dels verns era bona per elaborar torneria. L'alzina i el roure els destinaven a fer llenya, les torades les tallaven a mida de camió i també servien per fabricar unitats del sistema mètric, així com mànecs i eines aplicats a fer treballs del camp. Els estius és l'època de pelar el suro i en Florenci serà un pelador de molta anomenada. El pelagrí s'utilitza en l'elaboració de conglomerats. El suro o rusca és el producte més abundant i preuat de la pelada i es destina a la producció de taps de vi i cava, en tant que la primera pelada, el matxot, també va a factories de conglomerats.

Tocat i enfortit pels aires del bosc, pocs han treballat tant, i tant bé, com en Florenci, un esperit de gran treballador. En un bosc ple de veus, fent de picador amb la destrat grossa, a distància ressonaven els cops de destrat i de vegades se sentia caure un arbre. Passà a adoptar aviat els aparells mecànics que han revolucionat el treball del bosc i que, entre l'estridència del motor, permetrà sentir la caiguda d'un arbre una vegada rere l'altre, sense gaire interval, mentre els demés membres de la colla els esbrancaven i trossejaven amb la destrat xica. Acostumat a la llibertat de l'espai franc i de l'aire lliure, dominarà com ningú l'ofici, coneixedor de les feines forestals, de la conservació del bosc, així com de la pràctica sobre el terreny en les lluites contra incendis. Igualment ha dirigit sempre colles amb un bon rendiment de producció, de treball compassat, llarg i segur. Una trajectòria ben edificada que li atorga reconeixement dins el mon forestal.

Avui continua essent com sempre. Un home d'entregent carismàtic. Un home extravertit, de moderació, lliurat a la família, es a dir un home. Que Déu conservi per molts anys la salut i la vida d'en *Florencio*.

Jaume Fugarolas Masó